

بسمه تعالی

جلسه مشاوره دکتر غفرانی

جلسه اول

عامل اختلاف: بخش اول مبانی

عوامل اختلاف

۱- محدودیت: همه مخلوقات با آنکه وجوه مشترک و شباهت فراوانی با هم دارند اما هر مخلوقی از نظر مرتبه وجودی - قدر - قابلیت - استعداد - نیاز و تکلیف منحصر به فرد هستند

پس هیچ زن و مردی و هیچ یک از مخلوقات با هم یکسان نیستند و ماهیت آنها محدود است بنابراین اختلاف میان مردم و مخلوقات طبیعی و لازمه زیبایی آفرینش است

(پس اختلاف امتی رحمه است)

حجر ایه ۲۱

وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا عِنْدَنَا خَزَائِنُهُ وَمَا نُنَزِّلُهُ إِلَّا بِقَدَرٍ مَّعْلُومٍ (۲۱)
آن نزد ماست و ما آن را جز به اندازه‌ای معین فرو نمی‌فرستیم (۲۱)

قمر ایه ۴۹

إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ (۴۹) ماییم که هر چیزی را به اندازه آفریده‌ایم
(۴۹)

رعد ایه ۸

اللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَحْمِلُ كُلُّ أُنْثَىٰ وَمَا تَغِيضُ خُدا می‌داند آنچه را که هر ماده‌ای [در
الْأَرْحَامِ وَمَا تَزْدَادُ وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ رَحِم] بار می‌گیرد و [نیز] آنچه را که
بِمِقْدَارٍ (۸) رحمها می‌کاهند و آنچه را می‌افزایند و
هر چیزی نزد او اندازه‌ای دارد (۸)

طلاق ایه ۳

وَيَرْزُقُهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ و از جایی که حسابش را نمی‌کند به او
عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ قَدْ روزی می‌رساند و هر کس بر خدا اعتماد
جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا (۳) کند او برای وی بس است خدا فرمانش را
به انجام‌رساننده است به راستی خدا برای
هر چیزی اندازه‌ای مقرر کرده است (۳)

قدر یعنی اندازه یعنی گلیم

حد از قدر بزرگتر است

چون محدود اند قدرشان خاص است ، ریشه مشکلات این است

قدر: استعداد- قابلیت- لیاقت

تنها نیاز هر مخلوقی ابراز است ، ریشه مشکلات این است

شما باید ابراز کنید و به دنبال کسب نباشید ، هر چیز بهانه ابراز است

ازدواج بهانه برای شکوفایی است بچه دار شدن بهانه شکوفایی استعداد مادرانه است

چیزی در عالم بی قدر نیست ، بزرگترین دروغ ای است که بچه لوح سفید است

۲- تبعیض: دومین عامل اختلاف کفر یعنی قدر ار نبینید

یکتمون ما اتاهم الله بخل است – خدا قدر داده به حساب خودت نگذار

یعنی علم و مرتبه پیامبران الهی یکسان نیست :

بقره ۲۵۳

تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ بَرَخِي از آن پیامبران را بر برخی دیگر
مِّنْهُمْ مَّنْ كَلَّمَ اللَّهُ وَرَفَعَ بَعْضَهُمْ دَرَجَاتٍ بَرْتَری بخشیدیم از آنان کسی بود که
وَأَتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَأَيَّدْنَاهُ خدای او سخن گفت و درجات بعضی
بِرُوحِ الْقُدُسِ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا اقْتَتَلَ الَّذِينَ از آنان را بالا برد و به عیسی پسر

مِنْ بَعْدِهِمْ مَنْ بَعْدَ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ مَرِيمَ دَلِيلَ أَشْكَارِ دَادِيمَ وَ أَوْ رَا بِهِ
وَلَكِنْ اخْتَلَفُوا فَمِنْهُمْ مَنْ آمَنَ وَمِنْهُمْ مَنْ وَ سِيلَهُ رُوحِ الْقُدُسِ تَأْيِيدَ كَرْدِيمَ وَ أَكْرَ
كَفَرَ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا اقْتَتَلُوا وَلَكِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ خُدا می‌خواست کسانى كه پس از آنان
مَا يُرِيدُ (۲۵۳)

بودند بعد از آن [همه] دلائل روشن كه
برایشان آمد به كشتار يكديگر
نمی‌پرداختند ولى با هم اختلاف كردند
پس بعضى از آنان كسانى بودند كه
ایمان آوردند و بعضى از آنان كسانى
بودند كه كفر ورزیدند و اگر خدا
می‌خواست با يكديگر جنگ نمی‌كردند
ولى خداوند آنچه را می‌خواهد انجام
می‌دهد (۲۵۳)

اسرا ۵۵

وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِمَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَ پروردگار تو به هر كه [و هر چه] در
وَلَقَدْ فَضَّلْنَا بَعْضَ النَّبِيِّينَ عَلَى بَعْضٍ آسمانها و زمین است داناتر است و در
وَأَتَيْنَا دَاوُودَ زَبُورًا (۵۵) حقیقت بعضى از انبیا را بر بعضى
برترى بخشیدیم و به داوود زبور دادیم
(۵۵)

هم رسل و هم انبیا با هم فرق دارند

فضایل مردم هم با هم برابر نیست (البته مسئولیت آنها هم با هم برابر نیست)

نساء ۵۵

فَمِنْهُمْ مَنْ آمَنَ بِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ صَدَّ عَنْهُ پس برخی از آنان به وی ایمان آوردند
و برخی از ایشان از او روی برتافتند و
وَكَفَىٰ بَجَهَنَّمَ سَعِيرًا (۵۵)

[برای آنان] دوزخ پرشراره بس است

(۵۵)

نساء ۲۵

وَمَنْ لَّمْ يَسْتَطِعْ مِنْكُمْ طَوْلًا أَنْ يَنْكِحَ وَ هَر كَس از شما از نظر مالی
الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ فَمِنْ مَّا مَلَكَتْ نَمی‌تواند زنان [آزاد] پاکدامن با ایمان
أَيْمَانُكُمْ مِّنْ فَنَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ أَعْلَمُ رَا به همسری [خود] درآورد پس با
بِإِيمَانِكُمْ بَعْضُكُم مِّنْ بَعْضٍ فَاَنْكِحُوهُنَّ دختران جوانسال با ایمان شما که مالک
بِإِذْنِ أَهْلِهِنَّ وَأَتُوهُنَّ أَجُورَهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ آنان هستید [ازدواج کند] و خدا به ایمان
مُحْصَنَاتٍ غَيْرَ مُسَافِحَاتٍ وَلَا مُتَّخِذَاتٍ شما داناتر است [همه] از یکدیگرید پس

أَخَذَانِ فَإِذَا أَحْصِيَ فَإِنْ أَتَيْنَ بِفَاحِشَةٍ آتَانِ رَا بِا اجازة خانواده‌شان به همسری
فَعَلْنِيهِنَّ نِصْفُ مَا عَلَى الْمُحْصَنَاتِ مِنْ [خود] درآوريد و مهرشان را به طور
الْعَذَابِ ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ الْعَنَتَ مِنْكُمْ وَأَنْ پسندیده به آنان بدهيد [به شرط آنکه]
تَصْبِرُوا خَيْرٌ لَّكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ (۲۵) پاکدامن باشند نه زناکار و دوست‌گیران
پنهانی نباشند پس چون به ازدواج [شما]
درآمدند اگر مرتکب فحشا شدند پس بر
آنان نیمی از عذاب [=مجازات] زنان
آزاد است این [پیشنهاد زناشویی با
کنیزان] برای کسی از شماست که از
آلایش گناه بیم دارد و صبر کردن برای
شما بهتر است و خداوند آمرزنده
مهربان است (۲۵)

توبه ۷۱

وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ وَ مَرْدَانِ وَ زَنَانِ با ایمان دوستان
بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْيَكْدِیْگَرَنْدِ که به کارهای پسندیده و
الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ می‌دارند و از کارهای ناپسند باز
وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمْ می‌دارند و نماز را بر پا می‌کنند و
اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ (۷۱) زکات می‌دهند و از خدا و پیامبرش

فرمان می‌برند آنانند که خدا به زودی
مشمول رحمتشان قرار خواهد داد که
خدا توانا و حکیم است (۷۱)

نفاق : منافقین مرد و زن با هم برابر نیستند :

توبه ۷۶

فَلَمَّا آتَاهُم مِّن فَضْلِهِ بَخِلُوا بِهِ وَتَوَلَّوْا وَهُمْ
مُعْرِضُونَ (۷۶)
بدان بخل ورزیدند و به حال اعراض
روی برتافتند (۷۶)

بعضی از مردم خیرخواه و بعضی از مردم بد خواه هستند :

بقره ۳۶

فَأَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا
فِيهِ وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُم لِبَعْضٍ عَدُوٌّ
وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ
همدیگرید و برای شما در زمین قرارگاه
و تا چندی برخورداری خواهد بود
(۳۶)

گیاهان با آب و خاک برابر تغذیه می شوند ولی شکل و مواد خاص برابری ندارند :

رعد ۴

وَفِي الْأَرْضِ قِطْعٌ مُتَجَاوِرَاتٌ وَجَنَّاتٌ مِّنْ وَرْدٍ زُرْعٌ وَنَخِيلٌ وَصِنَوَانٌ وَغَيْرُ بَاقِيَاتٍ كُثْرٍ وَكُثْرٌ مِّنَ الْأَشْجَارِ
صِنَوَانٍ يُسْقَى بِمَاءٍ وَاحِدٍ وَنُفْضِلُ بَعْضَهَا فِي الْأَرْضِ عَلَى الْآخَرِ فِي الْأَكْلِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ (۴)

می‌گردند و [با این همه] برخی از آنها را در میوه [از حیث مزه و نوع و کیفیت] بر برخی دیگر برتری می‌دهیم بی‌گمان در این [امر نیز] برای مردمی که تعقل می‌کنند دلایل [روشنی] است (۴)

چون تبعیض هست حق مقایسه نداریم

لذا رزق هم برابر نیست :

نحل ۷۱

وَاللَّهُ فَضَّلَ بَعْضَكُمْ عَلَى بَعْضٍ فِي الرِّزْقِ وَخدا بعضی از شما را در روزی بر
 فَمَا الَّذِينَ فَضَّلُوا بِرَآدِّي رِزْقِهِمْ عَلَى مَا بَعْضِي دِیْگَرِ بَرْتَری داده است و[لی]
 مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَهُمْ فِيهِ سَوَاءٌ أَفَبِنِعْمَةِ اللَّهِ كَسَانِي كِه فزونی یافته‌اند روزی خود را
 يَجْحَدُونَ (۷۱) به بندگان خود نمی‌دهند تا در آن با هم
 مساوی باشند آیا باز نعمت‌خدا را انکار
 می‌کنند (۷۱)

حتی تاریکی هم مراتب دارد :

نور ۴۰

أَوْ كَظُلُمَاتٍ فِي بَحْرٍ لَّجِيٍّ يَغْشَاهُ مَوْجٌ مِّنْ یا [کارهایشان] مانند تاریکیهایی است که
 فَوْقِهِ مَوْجٌ مِّنْ فَوْقِهِ سَحَابٌ ظُلُمَاتٌ در دریایی ژرف است که موجی آن را
 بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ إِذَا أَخْرَجَ يَدُهُ لَمْ يَكَدْ می‌پوشاند و[روی آن موجی [دیگر]
 يَرَاهَا وَمَنْ لَّمْ يَجْعَلِ اللَّهُ لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ است [و] بالای آن ابری است
 مِنْ نُورٍ (۴۰) تاریکیهایی است که بعضی بر روی
 بعضی قرار گرفته است هر گاه [غرقه]
 دستش را بیرون آورد به زحمت آن را
 می‌بیند و خدا به هر کس نوری نداده
 باشد او را هیچ نوری نخواهد بود (۴۰)

سوال:

نقش اختلاف در آفرینش چیست ؟

نقش اول :

آزمایش انسان :

انعام ۱۶۵

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ الْأَرْضِ وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِّيَبْلُوكُمْ فِي جَانَشِينَ [يكدیگر] قرار داد و بعضی از مَا آتَاكُمْ إِنَّ رَبَّكَ سَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ (۱۶۵)

برتری داد تا شما را در آنچه به شما داده است بیازماید آری پروردگار تو زودکیفر است و [هم] او بس آمرزنده مهربان است (۱۶۵)

شما را قدر دادیم تا ببینیم آنچه دادم ابراز می کنید یا نه ؟

لیبلوكم فی ما اتاکم یعنی: از کوزه همان برون "باید" تراود که در اوست :

مائده ۴۸

وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ و ما این کتاب [=قرآن] را به حق به

يَدِيهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيِّمًا عَلَيْهِ فَاحْكُم بَيْنَهُم سَوًى تَوْ فَرُو فَرَسْتَادِيمُ در حالى كه
 بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ عَمَّا جَاءَكَ تصديق‌كننده كتابهاى پيشين و حاكم بر
 مِنَ الْحَقِّ لِكُلِّ جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَاجًا آنهاست پس ميان آنان بر وفق آنچه خدا
 وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ نازل كرده حكم كن و از هواهايشان [با
 لِيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ إِلَى دور شدن] از حقى كه به سوى تو آمده
 اللَّهُ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ پيروي مكن براى هر يك از شما [امتها]
 تَخْتَلِفُونَ (۴۸) شريعت و راه روشنى قرار داده‌ايم و

اگر خدا مى‌خواست شما را يك امت قرار
 مى‌داد ولى [خواست] تا شما را در آنچه
 به شما داده است بيازمايد پس در
 كارهاى نيك بر يكديگر سبقت گيريد
 بازگشت [همه] شما به سوى خداست
 آنگاه در باره آنچه در آن اختلاف
 مى‌كرديد آگاهتان خواهد كرد (۴۸)

خيرات از اختيارات است خير گزینی است = در خیری سبقت گرفتند كه اختيار
 داشتند ، خير گزینی داشتند ، بلوغ تشخیص تکلیف خودمان است .

نقش دوم :

تسخیر یکدیگر

آيا استخدام افراد مجاز است ؟

لِيتَّخَذَ : برای اینکه بگیرند همدیگر را در تسخیر هم :

زخرف ایه ۳۲

رحمت خدا از طریق نقش به شما می رسد از طریق کسب نیست

پس رشد و شکوفایی در مسیر تکامل و تعالی و تقرب به خدا و تقسیم نقش ها و مسئولیتها میان افراد برای تنظیم امور مخلوقات بر مبنای عقل و وحی و حق و برای تحقق نظم ناظم نظام آفرینش مهمترین هدف **اختلاف مخلوقات** است .

سوال:

آیا اختلاف عامل درگیری است ؟

نظم در جهان – زیبایی در جهان

در قرآن ملائکه بسیار متنوع معرفی شده اند

فاطر ۳۵

ال عمران ۲۵

فَكَيْفَ إِذَا جَمَعْنَاهُمْ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ پس چگونه خواهد بود [حالشان] آنگاه
وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا كَآفَ أَنَا رَا فِي رُوزِي كَه هِيچ شكي در
يُظْلَمُونَ (۲۵) آن نيست گرد آوري و به هر كس

[پاداش] دستاوردها به تمام [و كمال]

داده شود و به آنان ستم نرسد (۲۵)

ق ۱۸

مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ [آدمی] هیچ سخنی را به لفظ در نمی‌آورد
(۱۸)
مگر اینکه مراقبی آماده نزد او [آن را
ضبط می‌کند] (۱۸)

ق ۲۱

وَجَاءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَعَهَا سَائِقٌ وَشَهِيدٌ و هر کسی می‌آید [در حالی که] با او
(۲۱)
سوق‌دهنده و گواهی‌دهنده‌ای است (۲۱)

انفطار ۱۱

كِرَامًا كَاتِبِينَ (۱۱) [فرشتگان] بزرگواری که نویسندگان
[اعمال شما] هستند (۱۱)

ق ۳۲

هَذَا مَا تُوْعَدُونَ لِكُلِّ أَوَّابٍ حَفِيظٍ (۳۲) و به آنان گویند [این همان است که
وعدۀ یافته‌اید [و] برای هر توبه‌کار
نگهبان [حدود خدا] خواهد بود (۳۲)

اختلاف عامل درگیری نیست

در نهج البلاغه ملائکه بسیار متنوع اند خطبه ۱

اما با این همه تنوع در میان ملائکه ، هیچ اختلاف و نزاعی با هم یا با سایر موجودات ندارند پس اختلاف در مراتب وجود می تواند عامل درگیری نباشد زیرا هر فرد و هر مخلوقی فقط به قدر توانایی ، امکانات ، نقش و موقعیت خودش " مکلف " است .

بقره ۲۸۶

لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ خَدَّوْنَ هِیْچ كَس رَا جَز بَه قَدْر
وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِن تَوَانِيْهِ اَش تَكْلِيْف نَمِيْ كَنْد. اَنچَه (از
نَسِيْنَا اَوْ اَخْطَاْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا خُوبِي) بَه دَسْت اَوْرَدَه بَه سُوْد اَوْ، و
اِصْرًا كَمَا حَمَلْتُهُ عَلٰی الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا اَنچَه (از بَدِي) بَه دَسْت اَوْرَدَه بَه زِيَان
وَلَا تُحْمِلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهٍ وَاعْفُ عَنَّا اَوْسْت. پُروردگَارَا، اِگَر فَرَاْمُوش كَرْدِيْم
وَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا اَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا يَا بَه خَطَا رَفْتِيْم بَر مَا مَگِيْر،
عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِيْنَ (۲۸۶) پُروردگَارَا، هِیْچ بَار گَرَانِي بَر (دُوش)

ما مگذار؛ همچنانکه بر (دوش) کسانی
که پیش از ما بودند نهادی. پروردگارا،
و آنچه تاب آن نداریم بر ما تحمیل مکن؛
و از ما درگذر؛ و ما را ببخشای و بر
ما رحمت آور؛ سرور ما تویی؛ پس ما

را بر گروه کافران پیروز کن. (۲۸۶)

طلاق ۷

لِيُنْفِقَ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ وَمَن قَدِرَ عَلَيْهِ بِرِ تَوَانِكْرٍ اِسْتِ كِه اَز دَارايي خُود
رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللّٰهُ لَا يُكَلِّفُ اللّٰهُ نَفْسًا هَزِيْنِه كَنْد و هِر كِه رُوزِي او تَنْگ باشد
إِلَّا مَا آتَاهَا سَيَجْعَلُ اللّٰهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا بَايْد اَز اَنْچِه خُدا بِه او دَاده خُرْج كَنْد خُدا
(۷) هِيْچ كَس رَا جِز [بِه قُدر] اَنْچِه بِه او دَاده

اِسْت تَكْلِيْف نَمِي كَنْد خُدا بِه زُودِي پَس

اَز دَشُواَرِي اَساَنِي فِرَا هِم مِي كَنْد (۷)

اللهم عجل لوليک الفرج

